

Naročnina

znaša letno 30 Din, polletno 15 Din,
— za inozemstvo letno 60 Din.

Posamezna šte. 1 Din.

UREDNIŠTVO — UPRAVA:
pri g. Jos. Benko v M. Soboti.
telefon številka 8.

Štev. rač. poštne hran. 12.549

Izhaja vsako nedeljo.

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Cena oglasov

Na oglasni strani: cela stran 800
Din, pol strani 400 Din. — Cena
malim oglasom do 30 besed 15 Din,
vsaka beseda več 1 Din. — Med
tekstom vsaki oglas 15%, dražji.
Pri večkratnem oglaševanju popust.

UREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murški Soboti.

Rokopisi se ne vračajo.

V. LETO

Murska Sobota, 19. aprila 1936.

ŠTEV. 16

Žito

Gospodarski svet Male antante je na svojem zadnjem zasedanju razpravljal tudi o presežkih žita v državah srednje in jugovshodne Evrope, ter o mogočnosti njihovega plasiranja na Evropskem tržišču. Isto vprašanje je obravnavala tudi prva panevropska gospodarska konferenca, ki se je v mesecu januarju sestala na Dunaju. Povsem točne so trditve, ki so bile iznešene na teh mednarodnih sestankih, da je v zadnjih 20 letih prišlo do takih sprememb pri proizvodnji žitaric, ki so do temelja spremenili prvotne načrte razprodaje žita v okviru bloka držav Srednje Evrope. To je najbolj razvidno iz statističnih podatkov proizvodnje in potrošnje žitaric v Evropi: Med tem ko je leta 1929-30 izvoz pšenice in moke v državah Evrope, ki pridelajo več kakor rabijo, znašal 223 milj. stotov (centov), se je leta 1934-35 ta izvoz skrčil na 140 milj. stotov. Sporedno z tem je opaziti padec uvoženega žita v državah, ki več potrošijo kot pridelajo. Povprečni uvoz žitaric v letu 1925-29 je znašal v Evropi 157 milj. stotov, dočim je l. 1933 padel na 110 milj. stotov, a 1936 celo izpod 100 milj. stotov. Vzrok temu je, ker je pridelek žita v Evropi v zadnjih letih silno narastel. Leta 1923-27 je pridelek žita znašal še 340 milj. stotov, a leta 1935 pa že 420 milj. stotov. Kljub temu, da je potrošnja žita v Evropi porasla, vsled povečanja prebivalstva, se izvoz iz poedinih držav ni povečal ter je celo upadel. Zanimiv je tudi pregled kupcev: Od 160 milj. stotov je leta 1925-30 kupila Anglija 50 milj. m. c., Nemčija, Francija in Italija 50 milj. m. c. ostale države pa so kupile še preostanek. Leta 1933-34 je Anglija uvozila še 64 milj. m. c. a naslednje leto le še 59 milj. m. c. Tudi v Nemčijo, Italijo in Francijo je padel naslednja leta uvoz za 6 milj. m. c. a vse ostale države so uvozile le 26 milj. m. c. V letih 1934-35 so vse Evropske države, razven Anglije, uvozile 38 milj. m. c. Iz tega je razvidno sledeče: Dočim je Anglija le zmanjšala svoj uvoz žita, so Nemčija, Francija in Italija prestale biti prave države uvoznice, a

ostale evropske države so tudi svoj uvoz silno zmanjšale. Tako so danes Češkoslovaška, Španija, Portugalska ter Estonija v stanju, da same krije svoje potrebe po žitu. Nekaterne države, ki so še pred leti kupovale žito, so celo postale prodajalke. Tako že danes Francija prodaja svoje žito, prav tako tudi Švedska in Portugalska. In kmalu se bo pojavila na tržišču kot prodajalka tudi Češkoslovaška. Že itak majhno število držav uvoznic (Avstrija, Švica, Holandska in Grčija) se od leta do leta zmanjšuje. Vse to najlepše odgovarja na vprašanje, zakaj Srednja Evropa (všteti sta Nemčija in Italija) ni več v stanju da odkupi višek žitaric v jugovshodni Evropi. Razvidno je tudi, da je vzrok predvsem v porastu pridelka žitaric v posameznih državah v taki meri, da so ali same postale države izvoznice, ali vsaj dosegle nezavisnost od inozemskega tržišča. Značilno pa

je dejstvo, da niso povečale svoj žitni pridelek one agrarne države, ki so že od nekdanj izvažale žitarice, temveč one industrijske države, ki so se prej pojavljale na tržiščih kot kupci. A kljub vsemu temu pa ne bi bilo opaziti nazadovanje izvoza iz agrarnih držav, če se ne bi vrnila na evropska tržišča še prekomorske države in to Argentinijska, Avstralija ter Združene države Amerike. Po končani žetvi niso v Podonavju nikdar ostali nerazprodani viški žitaric. Niti ne leta 1933. ko je imela Madžarska neobičajno dobro žetev pšenice, je bil višek brez kakih težkoč likvidiran. Glavna težkoča v današnji razprodaji žita pa je v tem, da morajo kupci žitaric v Evropi nabaviti manjše količine v raznih državah vsled carinske politike, ki je in ostane največja ovira urejenemu trgovanju, kakor je to bilo pred leti.

POLITIKA

Letošnji velikonočni prazniki, ki so tokrat za katoličane in pravoslavne padli na iste dni, so v naši notranji politiki prinesli pravo zatišje. Posebnih političnih konferenc ni bilo razen prijateljskih sestankov ob priliki medsebojnega čestitanja za praznike. Razen notranjega ministra, so vsi člani vlade prebili praznike izven Beograda.

Na Bledu, kjer je velikonočne praznike prebil, min. predsednik dr. Stojadinović, je bil sestanek med predsednikom vlade in našim poslanikom na Dunaju. Razgovarjala sta se o položaju med našo državo in Avstrijo.

Pristojno ministrstvo je izdelalo načrt o minimalnih mezdah na podlagi pooblastila finančnega zakona. Minimalne mezde (najnižje dovoljena plača za delavce) ne bodo takoj predpisane za vse vrste delavcev, nego prvenstveno za one industrije, kjer so danes mezde najnižje.

Na poziv dr. Mačka, ki se je pred meseci obrnil za pomoč do ameriških Hrvatov, v svrhu podpiranja akcije za pomoč hrvatskemu prebivalstvu v pasivnih pokrajinah Jugoslavije, je te dni dobil obvestilo, da so v ta namen že zbrali v Ameriki 7.300 dolarjev ali nad 350.000 Din.

V Sloveniji je opaziti živahno gibanje pristašev glavnega odbora bivše radikalne stranke, med katere

se prištevajo oni slovenski radikali, ki niso vstopili v JRZ. Pred nekaj dnevi se je vršila že prva konferenca v Celju. Mnogo pozornosti je vzbudilo dejstvo, da se je tega sestanka udeležil tudi neki celjski odvetnik, ki je bil še do nedavna eden rzed voditeljev bivše SLS na Štajerskem.

Tudi v Srbiji so ponekod občinske volitve radi razpusta obč. odborov. Tako so v občini Kopljari v oraškem srezu (središče srbske Šumadije) postavili kar 3 liste: združ. opozicija, JNS in JRZ. Zmagala je združena opozicija, ki je dobila 168 glasov, JNS 152, a lista JRZ 52 glasov.

V kratkem se bodo ponovno sestali zastopniki vseh skupin izvenparlamentarne opozicije v Zagrebu. Sestanka se bodo udeležili tudi srbijanski delegati.

V času ko se nasiloma kršijo mirovne pogodbe, se je oglašila tudi Turčija, ki je poslala Društvu narodov in prizadetim državam noto, v kateri predlaga pogajanja za izpremembo lausanske pogodbe ter določb, ki prepuvedujejo utrditev Dardanel. S tem je Turska država dala evropskim državam vzgled, kako je treba spoštovati dano besedo. Edina, ki bi se protivila turški nameri, bi bila Anglija.

Grški ministrski predsednik Demerdzis je umrl. Ko ga dopoldne ni bilo iz njegove spalnice, je šla dru-

žina pogledat ali še spi. Demerdzis je bil že mrtev. Zdravniki so ugotovili, da ga je zadela kap in sicer že v teku noči.

Zunanji minister Anglije bo v kratkem brzkone odpotoval v Berlin, da pregovori Hitlerja za spravo s Francijo.

Možno je, da Francija zapusti Društvo narodov, če bi se ne moglo prisiliti Nemčijo k spoštovanju mednarodnih zakonov in dogovorov. Tako piše neki francoski list, ki vidi v tem čim dalje večjo pripravljenost Francije, da se približa Italiji.

Francosko javno mnenje je tudi proti poostitvi sankcij napram Italiji, kar ponovno zahteva Anglija. Če bi Angleži vstrajali pri svoji zahtevi, pišejo časopisi, jim mora Francija pokazati hrbet. Angleži bodo tedaj takoj opustili to svojo zahtevo, ker potrebujejo pomoči francoske vojske, dokler njihova vojska na kopnem ne bo sodobno organizirana in opremljena.

Anglija je dosegla, da se bodo najbrž že v kratkem začela mirovna pogajanja med Italijo in Abesinijo kljub temu, da je temu nasprotovala Francija.

Da bi se mirovna pogajanja vršila v okviru Društva narodov, pa nasprotuje sam Mussolini. On si je zamislil siedečo rešitev: V hitrih vojnih pohodih je treba še zavzeti abesinsko glavno mesto, kjer bodo Italijani kronali za bodočega abesinskega cesarja Ras Gukšo, ki je prvi pobegnil na italjansko stran. In ko bo on cesar, se bo po vseh pravilih pogajal z njim. Cenena gledališka predstava na krvavih abesinskih tleh!

Levičarska večina španskega parlamenta je nepričakovano odstavila prezidenta republike Zamoro, češ da je protustavno razpusil bivši parlament. Začasno predsedstvo je prevzel Martinez Barrios. V smislu ustave se imajo sedaj v 6 tednih vršiti splošne volitve 73 zastopnikov naroda, ki bodo na to skupno z narodnimi poslanci izvolili novega predsednika. Zaradi spremembe v predsedstvu, je tudi vlada podala ostavko.

Italjanska prodiranja v Abesinijo se nadaljujejo. Sedaj prodirajo v treh kolonah proti mestu Desiju da ga obkolijo. Abesinci se nikjer ne stavijo v bran ter beže v notranjost držav.

Nekateri abesinski oddelki se še nahajajo za italjanskimi kolonami ter se na novo razporejajo z namenom, da bi napadali italjanske prometne zveze, ki postajajo tem bolj nesigurne, čim bolj prehajajo italjanske čete v notranjost države.

Dr. P. St.

Šola in dom

Temeljno vprašanje pa je, če so disciplinski predpisi uspešni za vzgojo mladine, kajti od tega odgovora je vse odvisno. Predpisi, v kolikor ne urejajo naravnost šolskih razmer, vendar niso sami sebi namen, marveč v vzgojno podporo staršem in korist mladini. Predno skušamo odgovoriti, pogledimo iz doživetja na nekatere slučaje. Ko so profesorji naravnost zasledovali tobakarje, se je nikotin med mladino katastrofalno širil; odkar pa ni več takih progono, je kajenje med dijaštvom skoraj ponehalo, kajti tisti, ki bi še kadil, ni več junak med svojimi tovariši... V kino hodi mladina radi prepovedi pač bolj previdno. Pri sedanjih prilikah kontrole ni; isto velja za gledališče. Plesne zabave so prepovedane, kdo pa kontrolira tiste plesne veselice po predmestnih krčmah, ki so stokrat nevarnejše od vseh elitnih plesov, ki se jih udeležujejo starši in učitelji... Tudi na to vprašanje moramo priznati, da bodo disciplinski predpisi za mladino vzgojno koristni le takrat, če jih podpirajo in kontrolirajo dijakovi starši sami.

Če so torej disciplinski predpisi sicer potrebni a izvršni in mladini koristni le tedaj, ako jih smatrajo starši za svoje predpise, potem je treba izročiti staršem tudi to oblast, naj se zavedajo, da imajo sami tudi dolžnost in da so sami odgovorni za svojega otroka, kajti po sedanjem si lasti šola vse pravice v šoli in izven šole, pa vendar vzgojno ne zmoro mnogo brez podpore iz očetove hiše. Gotovo bi se starši svoje naloge čisto drugače lotili in čisto drugače pazili na vzgojo svojih otrok, če bi jih šola opozorila na nevarnosti, ki pretijo otroku, in jim prepustila, da se po nasvetih v otrokovo dobro ravna.

Pa je tudi čisto prirodno, da je vzgoja, če ne more biti v celoti šolska, očetova. Kdo pa je na nepokvarjenosti otrokovi, na njegovem pravilnem telesnem in duševnem razvoju bolj zainteresiran, starši ali profesor... Šola malopridneža kratkomalo izključuje, očetu pa ostane, da ga spravlja z zavožene poti... Kako skrb bo imel oče za svojega sina, ako bi ta hodil po nepravih poteh, v svoji očetovski ljubezni ga bo poiskal in, če treba, kaznoval z vso strogostjo... Učitelj se more le omejevati na zalezovanje in ovajanje, zato da se ne kršijo brez kazni predpisi. Ako bo učitelj tako zasledovanje vršil večkrat, potem bo nehal stati na onem piedestalu, ki je nujno potreben vsem, ki hočejo vzgajati doraščajočo mladino... Ta v takem učitelju ne bo videla več svojega

vzgojitelja, ki vzgajaj z besedo in vzgledom, marveč preganjalca in ova-duha, in se mu bo notranje zaprl.

Disciplinski predpisi v dosedanji obliki so produkt preteklega razvoja, ko se starši za svojega študenta niso mogli zadostno brigati in so ga prepustili le samemu sebi in vseh ozirih. Kakor se je marsikaj spremenilo, bi bilo spremeniti tudi disciplinske predpise v toliko, da se omejijo zgolj na šolske zadeve in na odnose učencev do šole in učiteljev. Vse drugo pa bi naj bila skrb staršev. Šola bi jih naj opozarjala, jim svetovala, skratka v vzgojnem poslu podpirala, a odgovornosti za izvenšolsko vzgojo naj bi ne prevzemala, naj bi ne nosila, ker je vršiti ne more. Vrše jo starši po svoji dobri volji in svojih sposobnostih, zato naj nosijo tudi starši vso odgovornost pred seboj in pred javnostjo.

Velikonočne „Novine“.

„Zato obhajamo svetek ne v starim kvasom, tudi ne s kvasom hudobije i nikajvrednosti, nego z opresniki čistosti pa istine...“ tako so zapisale častitljive „Novine“ na prvo stran svoje velikonočne številke. Globoko verne so povzdignile pridigarjski glas, da bi ljudstvo prisluhnilo velikonočni poslanici, da bi se vsaj v teh dnevih ravnalo po krščanskih načelih, ki imajo svoj temelj v besedah: „Ljubite svojega bližnjega“. Saj v tem času, ko so povsod prestala medsebojna obračunavanja, bi mogle „Novine“ biti vsaj toliko uvidevne in opuščati svoje žolčne izlive proti osebam, ki nočejo trobiti v njihov rog. Da bi bilo od njih to preveč zahtevano, so zopet dokazale. Trmoglavo hodijo po svoji izvoženi poti, v isti sapi pridigajo ter se poslužijo besed iz evangelija, vmes pa sejejo sovraštvo, razprtije in hujskajo na način, ki je postal že njihov monopol. Danes dajo že tisočkrat pregreta razmišljanja pod „politične ocvirke“, potem jih oblečejo kar v silno duhovito dramatično obliko itd. ter vse to okrasijo z besedami in izrazi, ki bi delale čast vsakemu humorističnemu listu. Pa to je njih privatna zadeva, in nihče se v to ne vmešava. Papir je potrpežljiv.

Na nekaj pa bi le hoteli odgovoriti. V članku „Zlati časi za našega kmeta“ spravlja ime g. poslanca v

zvezo z g. Budinom, ki je kakor Novine pravijo „... prišao v našo krajino srečo iskat.“ Kdo je ta gospod „Novine“ prav dobro vedo. Pred kratkim je še za „Novine“ pisal članke. Celu uvodnik za ta častitljivi list je prišel izpod njegovega peresa, ki je bil naperjen proti osebi g. poslanca. Dokler je plesal g. Budin po črensovski muziki, je bilo vse dobro in prav, kakor hitro pa jih je spoznal in se preorientiral pa je padel v silno nemilost. „Novine“, to se pravi gospodje pri njih, so pač pozabljeni in se ne spomnijo niti tega ne kar je bilo včeraj. Mogoče pa imajo tako mnenje o svojih čitateljih ter jih smatrajo za take, da se jim lahko natveze karsibodi, ter se jim sme nuditi še tako gorostasnost v prebavo. Res je, poštenja je treba, ne le v besedah temveč tudi v dejanjih in to posebno za list kakor so „Novine“, ki tako rade povdarjajo svojo neoporečenost. Mar ne bi bilo lepo če bi se vsaj za praznike držali besed, ki ste jih sami napisali: „Zato obhajamo svetek ne v starim kvasom, ne s kvasom hudobije...“ Za nekatere je to pač silno težko!

Pomen gozda za kmet-skega posestnika.

Sedaj ko je najprimernejši čas za saditev gozdnih sadik je važno, da spregovorimo nekaj o pomenu gozda za kmetkega posestnika. — Kmetki gozd je bistveni sestavni del kmetije, a za večino planinskih krajev pogoj za kmetov obstanek. Gozd daje kmetu v prvi vrsti les za domačo uporabo, steljo itd. V drugi vrsti mu daje les za prodajo, ki mu pri dobrih tržnih razmerah prinese lepe denarje.

Prirastek lesa, to so obresti, ki se kakor v hranilni knjigi iz leta v leto pripisujejo h glavnici, je važen. Slabo oskrbovan gozd ne nosi primernih obresti, to je prirastka. Dobro oskrbovan gozd pa prinaša zadovoljivo, daje torej primerne obresti. Ali ima pri nas kmetija brez gozda sploh pravo vrednost? Če je kaka kmetija na prodaj, ali ni prvo vprašanje, ima li kaj gozda in kakšen je. In ko sin prevzema kmetijo ter izplačuje ostalim doto! Če mu je oče izročil s kmetijo tudi lep gozd, poln lesa, ali mu ni s

tem dal tudi možnosti, da z lahko izplača ostale brate in sestre. Sin b posegel po prihrankih v gozdu, vendar pa, če je umen gospodar, da bo veseljem gozd tudi obnovil, če ne za sebe, pa za svoje otroke.

Po pregovoru: povej, s kom si družiš in povem ti, kdo si, bi lahko rekli: Povej kakšen gozd imaš in povem ti, kakšen gospodar si. Nikjer bolje ne zrcali značaj kmeta, njegova skrb in previdnost, ljubezen do domačije, skromnost in varčnost, kakor njegov gozd. Slab, lahkomišljen, zapravljiv gospodar ima izrabljen, izsekan in opustošen gozd.

Letna skupščina sreskega odbora R. križa v Murški Soboti

Sreski tajnik Rdečega križa g. Čížek je končal svoje tajniško poročilo z besedami: „Kakor sem že prenavedel, je bilo vse delo v letu 1935 poleg splošne administracije osredotočeno na nadaljnem razvoju naših organizacij. Še enkrat poudarjamo, da nam ustanavljanje poverjeništev nikakor ne more zadostovati, ker so večinoma le na papirju, vsled česar moramo z vsemi silami delati na to, da se pretvorijo ta poverjeništa v delovne odbore. Ta posel moramo vršiti s polno voljo, silo in trudom, računajoč pri tem na naše nesebične sodelavce. Potem pa, ko bo organizacija izvedena v celoti, moramo skrbeti za to, da se v njo uvede čim boljši red, točnost in navdušenje za delo! Roko v roki moramo skrbeti za porast članstva in nas pri tem ne sme motiti veliko število društev v vseh naših krajih, ne sedanja gospodarska kriza, saj Din 24 letno za plemenite cilje društva Rdečega križa vendar še zmoro veliko število prebivalstva v srezu!

In ko bo vse organizatorično delo opravljeno, bomo morali pristopiti k delu za pripravljavanje prostovoljnega pomočnega osebja, ojačenje samarjanskega delovanja s prirejanjem tečajev, osnovanja stalnih domov, vsaj v Murški Soboti, stalnih postaj za pomoč ter pokretne službe z vozovi in avtomobili. Končno bomo pristopili k izvrševanju ostalih plemenitih nalog, ki nam jih predpisujejo zakon in pravila o našem društvu.

Klpling:

Riki-Tiki-Tavi.

Le malo je mongusov, najsi so še tako izkušeni in stari, ki bi upali za naočarko v njeno jamo. Ondi je bilo temno. Riki-Tiki ni vedel, kdaj se bo luknja razširila in bi Nagaina tako dobila prostora, da bi se obrnila in ga udarila. Vseeno je krepko držal in se vpiral z vsemi štirimi v topli, vlažni prsti temne strmine, da bi jo oviral na potu.

Trava ob ustju luknje se je nehala majati in Darzee se je oglašil rekoč: „Konec je z Riki-Tikijem! Zapeti mu moramo mrtvaško pesem. Hrabri Riki Tiki je mrtev! Zakaj Nagaina ga pod zemljo gotovo umori!“

In zapel je jako žalostno pesem, ki jo je sproti zlagal. V trenutku pa, ko je prišel do najbolj ganljivega napeva, se je trava zopet zamajala in iz

luknje se je privlekel počasi Riki-Tiki, ves pokrit z nesnago, in si obliznil ustnice. Darzee je pridružen vzkliknil in prenehal s petjem. Riki-Tiki si je malo otresel prah in prst s kožuha in kihnil. „Končano je,“ je dejal. „Vdove ne bo nikdar več iz luknje.“ Te besede so slišale rdeče mravlje, ki bivajo med travnimi bilkami in so se jele spuščati druga za drugo v luknjo, da se prepričajo, ali je govoril resnico.

Riki-Tiki se je zvil na travi v klopčič in je zaspal na mestu, kjer je bil — in spal pozno v popoldan; saj je bil dokončal hudo delo.

„Sedaj pa,“ je dejal, ko se je zbudil, „grem nazaj v hišo. Darzee, naroči kotlarju, naj oznaní celemu vrtu, da Nagaine ni več.“

Kotlar, je ptič, čigar glas se sliši, kakor če bi tolkel z majhnim kladivom po bakrenem loncu; in ker se vedno

oglašja s tem glasom, je klčkar na vsakem indijskem vrtu ter oznanja novice vsem, ki ga hočejo poslušati. Ko je Riki-Tiki stopal po stezi, ga je slišal kličati „Pozor!“ kakor bi kdo tolkel po majhnem gongu. Temu klicu pa je sledil zategnjen glas: „Ding-dang-tok! Nagaina je mrtva — dong! Nagaine ni več! Ding-dong-tok!“

Ti glasovi so spravili vse živali na vrtu po konci, ptice so zapele in žabe zaregljale. Nag in Nagaina sta namreč poleg majhnih ptičev jedla tudi žabe.

Ko je Riki-Tiki dospel do hiše, so mu prišli Tedy, Tedyjeva mati (ki je bila še vedno vsa blede, ker je bila omedlela) in Tedy-oče naproti in so se skoraj zjokali nad njim. Tisti večer je jedel vse, kar so mu dali, tako da naposled ni mogel več. Odšel je na Tedyjevi rami spat na Tedyjevo po-

steljo, kjer sta ga našla oče in mati, ko sta pozno po noči prišla pogledat v sobo.

„Rešil je življenje nama in Tedyju,“ je rekla gospa svojemu možu. „Samo pomisli, nam vsem je rešil življenje.“

Riki-Tiki se je pri tem prebudil in je skočil pokonci; mongusi imajo namreč jako rahlo spanje.

„Ej, vidva sta,“ je dejal. „Čemu si pa še belita glavo? Naočarke so vse mrtve, če pa bi ne bile, sem jaz tukaj.“

Riki-Tiki je imel pravico biti ponosen na sebe; vendar ni postal preveč ponosen; skrbel je za vrt, kakor mora vsak mongus skrbeti, z zobmi in poskočnimi nogami tako, da se nikdar nobena naočarka ni upala več prikazati na vrtu.

(Konec.)

Roparski napad.

Pred dnevi se je sezonski delavec Malačič Karol, vračal iz Domanjševcev domov, kjer je bil na obisku pri sestri in bratu. Komaj je prišel prav iz vasi sta se mu pridružila dva neznanca. Na samotnem kraju pa je eden izmed njih nenadoma napadel Malačiča, ga prijel za vrat ter ga z vso silo treščil na tla. Njegov padec je bil tako silovit, da mu je pri tem počila kost v desni lahti. Na tleh ležečega Malačiča sta nato neznanca začela pretepati z koli. Posebno hude poškodbe sta mu prizadela na glavi. Ko se Malačič ni več mogel braniti, sta mu zlikovca prebrskala vse žepa ter mu pri tem odvzela neko pismo in 350 Din, ki jih je imel pri sebi. Po zločinskem dejanju sta roparja izginila. Hudo ranjenega Malačiča je našel pozneje neki posestnik, ki ga je nemudoma spravil domov. Radi resnih ran pa so ga morali drugi dan odpeljati v bolnišnico, kjer so mu nudili prvo pomoč. Orožništvo je za zločinci takoj uvedlo obširno preiskavo. Uverjeni smo, da jih bo kmalu dosegla roka pravice, ki jim bo naložila kazen, kakor jo zaslužita za svoje brezvestno dejanje.

okoli „Novin“ radi terorizirali in ga držali v kleščah.

Časi so minuli, ko so se gospodje okoli „Novin“ lahko proglaševali za nekako nadnaravna božja bitja in pod to pretvezo izkoriščavali verni živelj, posebno sezonske in druge delavce naše siromašne Slovenske krajine.

Morda se „Novine“ na neokusen način zaletavajo v mene tudi iz razloga, ker so bila zborovanja objavljena v ugledni „Murski Krajini“, vsled česar so se „Novine“ čutile užaljene. Gospodje okoli „Novin“! V tem primeru za sedaj le to: Nisem mogel objavljati zborovanja naše ideje v „Novinah“, to pa vsled tega, ker so „Novine“ s svojo neobjektivnostjo in s svojim gorostasnim pisarenjem prišle med ljudstvom ob ves ugled. Dokaz temu so vendar tudi nekateri prekmurski duhovniki in bogoslovci rimsko-katoliške vere, kateri delujejo na to, da se že itak pičlo število „Novin“ še zmanjša, odnosno sploh odpravi. Vsled tega in vsled drugih razlogov nisem bil voljan objavljati poročila naše zadeve v „Novinah“. Ker pa za sedaj še nimamo za Prekmurje še svojega glasila, sem zato zaprosil gosp. urednika ugledne „Murske Krajine“, da izvoli moja poročila objaviti v njegovem glasilu. Radi svoje velikodušnosti nam je šel gosp. urednik na roko, vsled česar mu izrekam tem potom v imenu našega pokreta javno zahvalo ter ga ob enem naprošam še za nadaljne objave naših zadev, kakor tudi za objavo tega odgovora. Nadalje omenjam, da sem zaprosil za poročilo v ugledni „Murski Krajini“ vsled tega, ker „Mursko Krajino“ prekmurski narod mnogo bolj ceni kot „Novine“, kajti „Murska Krajina“ ne izkorišča siromašnega prekmurskega naroda za različne podpore in drugo kot to delajo „Novine“ pri ubogih in vsega usmiljenja vrednih siromašnih delavcih in delavkah, ki si v potu svojega obraza služijo trd kruh po različnih krajih sveta in z njihovim denarjem pridejo do dobrega zaslužka različni židje v Dol. Lendavi.

Kar se tiče o moji „sreči“ tu, — tudi za sedaj samo to: Neki general okoli „Novin“ ima brata, službujočega preko Mure, pa tudi on sam je v škofovih zavodih v St. Vidu svoječasno študiral na račun „Prišlekov“. Niti generalu niti njegovemu bratu niso „Prišleki“ očitali o sreči, dasi ravno bi dotična dva brata, če ne bi bilo „Prišlekov“ ne bila danes to kar sta. Sicer pa, gospodje okoli „Novin“, mene ne plača Slovenska krajina, ni Vam treba bojazni, da bi trpeli pomanjkanje.

Vse drugo gospodje okoli „Novin“ na svidenje na javnih shodih.

Milo za drago!

Prednje naj izvolijo vzeti na znanje: Neki Bačič in Klekl in Bajlec in Klar, ali pa na kratko rečeno: B. i K. B. i K., iz česar bi se dalo napraviti zelo mnogo ocvirkov in sicer političnih ocvirkov za nekega soboškega dopisnika „Novin“.

Pa brez zamere! Servus!

BOŽIDAR BUDIN.

Za vsebino članka uredništvo ne odgovarja.

GASILSTVO:

Blagoslovitev gasilskega doma v Ženavljah se bo vršila dne 19. aprila 1936 ob 15. uri. Članstvo okoliških čet kakor tudi cenjeno občinstvo se vlijudno vabi, da se svečanosti v polnem številu udeleži tembolj, ker je bil dom zgrajen v veliki meri z brezplačnim delom članstva te čete in prostovoljnimi darovi bližnjega prebivalstva. Po blagoslovitvi bo zabava, ki jo četa priredi v lastni režiji. Za dobra jedila in pijačo je preskrbljeno.

SK Jugoslavija (Celje) — SK Mura 4:11 (3:9)

Za praznike je povabila Mura v goste SK Jugoslavijo iz Celja s katero je igrala svojo drugo letošnjo tekmo, ki jo je z pravim hazenskim rezultatom odločila v svojo korist. Kljub temu, da je vreme ves dan nagajalo, je tekma privabila na igrišče sorazmerno precej publike. Prvi polčas je potekel v absolutni premoči domačinov ter je že v 5 minuti padel prvi gol po Bosini. In ta slika je ostala prav do konca polčasa. Raztrgana obramba gostov se ni mogla zoperstaviti smiselni in uspešni igri domačega napada, ki je skoro vsako svojo prodorno akcijo kronala z uspehom. Skoro v pet minutnih presledkih so padali goli in domače moštvo je za razred nadkriljevalo goste, kar najbolj priča rezultat prvega polčasa 3:9. Slika drugega polčasa je bila bistveno drugačna. Igra gostov je bila uspešnejša in z vso silo so se trudili, da ne bi bil njihov poraz še večji. To se jim je deloma posrečilo z pregrupacijo notranjega napada. Za domače moštvo so bili uspešni: Bosina (5), Horvat (2), Hojer (2), Malačič (1), Kardoš (1).

Kljub razmočenemu terenu je domače moštvo zaigralo kakor že dolgo ne, ter s svojo smiselno igro zasenčilo svoj zadnji poraz. Tekmo je prav dobro sodil g. Turk.

Mladino v lahkoatletске vrste!

Vse sportne panoge so pri nas v Sloveniji v najlepšem razvoju. Imamo društva in klube, ki imajo za seboj že decenije dela in svojo tradicijo. Oni so nosilci pionirji našega sporta. Po vojni je razvoj sporta zavzel velik razmah in skoraj ni večjega mesta ali kraja, koder se ne bi gojil te ali druge vrste sport.

V sportu ima najvažnejše mesto lahka atletika, ki ima tudi na olimpijskih igrah največ časa zase. Lahka atletika ni samo najlepši del sporta, temveč je tudi najbolj obsežna telesna vaja, posebno če izvajajo atleti teke skoje in mete. Da, tudi zanimanje med občinstvom je veliko za lahkoatletski sport, če je prireditelj prvovrstna ali morda celo mednarodna. Grški stadion je bil pri vsakokratnih olimpijadah poln gledalcev. Na zadnji olimpijadi v Zagrebu se je nabralo toliko gledalcev, kot še na nobeni nogometni tekmi v Jugoslaviji. Skratka, lahkoatletski sport spada med najlepše, najkoristnejše in najzanimivejše telesne vaje, da njegovega izredno ugodnega učinka za telesno vzgojo niti ne omenjam.

Sedaj smo v začetku sezone. Komur je količkaj do svojega zdravja, kdor želi razvedrila in tudi skladno lepo razvito močno in prožno telo, naj pride v lahkoatletске vrste. Ni lepšega, kakor gledati borbo med dolgo in srednje progaši. Skakalci se igrajo s težo svojega telesa, ko v elegantnih preskokih dosegajo neverjetne višine, oziroma daljave. Kako lepo je zopet gledati metalca diska, kladiva ali kopja! In vse to pri lahkoatletiki, pri sportu, ki ga pri nas žal še premalo poznamo! Zato pa z letošnjo pomladjo vsi v lahko-atletске vrste!

Tručl Ciril.

Novoustanovljena lahko-atletška sekcija SK Mure ima redni trening vsak četrtek od 16. do 19. ure pop. na igrišču SK Mure. — Dihalne in gimnastične vaje za nogometne so ob torkih in petkih ob 18. uri pop. istotam. Vsi prijatelji lahkoatletike prisrčno vabljene!

Načelnik lahkoatletске sekcije.

DOMAČE VESTI

— Dar. G. poslanec Benko je te dni daroval 500 Din za dijaški odsek Sokola v Murski Soboti. Poleg številnih podpor, ki jih je razdelil našemu dijaštvu iz poviška svoje poslanske plače, se je z velikodušnim darom spomnil tudi sokojske mladine. Naj bi bila njegova plemenita gesta za vzor drugim!

— Osebna vest. V tukajšnji bolnišnici je nastopil službo sekundarij g. dr. Hribovšek Avgust. Prejšnji sekundarij g. dr. Pertl Emanuel je odšel v Ponikve pri Rakeku.

— Kolesarska nadloga. Vsa molodovanja javnosti, vsi primeri nesreče povzročene po divjanju brezvestnih kolesarjev, zadevajo ob gluha ušesa oseb, ki so odgovorne za promet po naših ulicah. Zato se vsakdo upravičeno vprašuje kdaj bo konec prometne anarhije po naših cestah, ki je prav gotovo edinstvena. Vpostavitve reda vendar ni vezana z nikakimi stroški, le dobre volje je treba in upravičene pritožbe pasantov bodo izostale. Saj se nič drugega ne zahteva kakor da se kolesarjenje vsaj po pešpotih, tik hišnih pragov, že slednjic prepove. Odveč bi bilo govoriti o vtisih, ki ga dobi tujec spričo takih prometnih razmer po naših cestah. In tudi na to moramo gledati!

— Nesreče. Neki Fujs iz Moščanc je tako pretepel prevžitkarja Zrinski Franca doma iz Moščanc, da je moral v bolnišnico. — Itešič Franc, gostilničar v Sl. Radenci je tako nesrečno padel, da si je izpahnil levo roko v ramenih. — Levo lopatico si je pri padcu zlomil Beloglavec Mila, sin šol. uprav. v G. Lendavi. — Šega Ivan trgovec v M. Soboti je tako nesrečno padel s kolesa, da si je pri tem zlomil desno nogo. — Neki Novak iz Lončarjevcev je z boksarjem udaril dninarja Hujs Kolomana tako silovito po glavi, da mu je prizadejal težke poškodbe. — Vsi ponesrečenci se zdravijo na kir. oddelku tuk. bolnišnice.

— Občni zbor. Prekmurska gospodarska in podporna dijaška zadruga v M. Soboti, ki ima namen podpirati revne srednješolce in akademike, je imel v ponedeljek, dne 13. t. m. svoj prvi redni občni zbor. Veliko zanimanje med dijaštvom in ostalim soboškim prebivalstvom nam dokazuje nujnost te humane ustanove. Na občnem zboru, ki je potekel v največji harmoniji, je bilo izvoljeno sledeče načelstvo: Načelnik: g. dr. Šerbec, podnačelnik: g. Štubel, ostali člani načelstva: gg. Jezovšek, Kardoš J., Nemeč, Foissi in Čačinovič. Člani nadzorstva so: gg. Gumilar, Hahn Izidor, Bac, Sapač in Zver.

— Občni zbor društva „Šola in dom“ v Murski Soboti se bo vršil dne 22. aprila ob 8. uri zvečer v mali dvorani Sokolskega doma. Dnevni red: otvoritve, poročila, volitev, samostojni predlogi, slučajnosti. Prijatelji šole ter zlasti starši, udeležite se občnega zbora v čim večjem številu!

— Premestitev. Kakor „Slovenec“ poroča je premeščena tuk. učiteljica gdč. Čeč Iva na novo službeno mesto v Maribor. Kljub kratkemu bivanju pri nas si je odhajajoča vzgojiteljica pridobila ljubezen mladine. Udeleževala se je tudi v nacionalnih društvih. Na novem službenem mestu ji želimo mnogo uspehov!

Prejeli smo:

Nedeljsko impozantno zborovanje naše ideje, ki se je vršilo v hotelu „Dobray“ v Soboti, je pretreslo možgane nekaterim generalom okoli „Novin“. Vsled tega sem bil tudi jaz deležen „voščila“ k Vel. praznikom od strani „Novin“, ki ne morejo živeti brez prepira.

Da, da, gospodje okoli „Novin“. Veličastna udeležba zborovanja Vam ne da miru, Vaše žile so se napele od bolesti, sicer pa je to še-le začetek delovanja proti Vam in še-le začetek Vaših bolečin. Vašo potrptost sem že vnaprej uvideval, vendar je pa mnogo boljše, da občuti muke le par oseb okoli „Novin“, kot pa ves prekmurski narod, katerega bi nekateri gospodje

Iz delovanja Zdrúžbe trgovcev v Murški Soboti.

Važna olajšava za zavezance rentnine.

Po § 30 novega finančnega zakona se bodo vodili v posebni evidenci rentninski zavezanci, ki pravilno prijavijo davčnim oblastem svoje terjatve in dogovorjene koristi od njih in ki dokažejo, da zbog plačilne nesposobnosti dolžnika ali pa zbog veljavnih zakonskih predpisov (zaščita kmetov) ne morejo priti do dogovorjenih koristi. Tem zavezancem bo rentnina odmerjena kasneje, in sicer vsakokrat od onega zneska, ki ga dobe od dolžnika. Upnik je dolžan, da v 15 dneh prijavi vsako plačilo dolžnika, sicer izgubi preje navedeno ugodnost in bo vrhutega še v smislu čl. 138. zakona o neposrednih davkih kaznovan, če bi dobila davčna oblast od koga drugega prijavo o plačilu dolžnika. Ta ugodnost ne velja za upnike, za katere bi kdo drugi pred njihovo prijavo davkarji javil, da so dobili plačane

svoje terjatve ali del njih od dolžnikov. Če je bila upniku že preje odmerjena rentnina, potem bo davčna oblast na prijavo davčnega zavezanca in njegovo dovolj obrazloženo zahtevo z izterjavo dolžne rentnine počakala.

Banovinske davščine.

V kritje banovinskih potrebščin se pobirajo naslednji banovinski davki, takse in doklade:

- 1.) 50% občna banovinska doklada na vse državne neposredne davke.
- 2.) 5% nadomestna doklada za odkupnino osebnega na cestah k vsem drž. neposrednim davkom.
- 3.) 5% zdravstvena doklada.
- 4.) Trošarina na alkoholne pijače: od prodanih pijač v nadrobni prodaji na pivo Din 60 od hl, na esence, ekstrakte in etrska olja z alkoholom 400 Din od 100 Kg, na rum, liker, konjak in špirit 5 Din od hl stopnje. Na vino 100 Din od 100 litrov, 300 Din od 100 litrov šampanjca in 5 Din od hektolitrske stopnje žganja.

(Se bo nadaljevalo.)

VABILO

na XV. redno letno skupščino, ki se bo vršila v soboto, dne 2. maja 1936 ob pol 10. uri dopoldan, v veliki dvorani „Sokolskega doma“ v Murški Soboti.

Dnevni red:

1. Otvoritev skupščine in poročilo predsednika.
2. Poslovno poročilo tajnika za leto 1935.
3. Blagajniško poročilo za leto 1935.
4. Poročilo nadzornega odbora.
5. Sklepanje o proračunu za leto 1936.
6. Volitev predsednika, 2 podpredsednikov članov uprave, nadzorstva, častnega razsodišča, šolskega odbora in delegatov za zvezno skupščino.
7. Sprejetje pravilnika o vajeniških izpitih.
8. Sprejetje pravilnika o nakupovalcih.
9. Sprejetje pravilnika za posamezne odseke.
10. Volitev odsekovih odborov.
11. Razprava o nezgodnem in bolniškem zavarovanju članov.
12. Stanovsko glasilo.
13. Samostojni predlogi.
14. Slučajnosti.

Če skupščina ob določeni uri ne bi bila sklepčna se vrši eno uro pozneje druga skupščina z istim dnevnim redom in na istem mestu, ki sklepa pravnoveljavno brez ozira na število navzočih članov (člen 16. pravil).

Skupščina sme sklepati le o predmetih, ki so na dnevnem redu ali ki so jih poedini člani prijavili vsaj tri dni pred zborovanjem pismeno upravi združbe (člen 17. pravil).

Ako se skupščine kateri član ne udeleži ali ne predloži tri dni pred zborovanjem pismene upravičbe z tehtnimi razlogi se njemu predpiše globa: in to za člane stanujoče v Murški Soboti Din 50.-, za vse ostale Din 20.-.

Zapisnik zadnje redne skupščine se na tej skupščini ne bo čital, ker je bil objavljen v tedniku „Murska Krajina“ št. 19-22 letnik 1935 ter vsem članom dostavljen, je pa tudi na razpolago vsem članom v pisarni Zdrúžbe. Istotako je razpoložen obračun združbe za leto 1935 vsem članom od dne 5. aprila do dneva skupščine.

Murska Sobotica, dne 5. aprila 1936.

UPRAVA

Zdrúžbe trgovcev za srez M. Sobotica
v Murški Soboti.

SOKOL

Kolesarji! V nedeljo, dne 19. t. m. bo kolesarski izlet v Brezovci-Cankovo. Bratje in sestre, ki se bodo udeležili izleta naj se zberejo do 13. ure pred Sokolskim domom. Izlet je namenjen obisku naših podeželskih edinic, zato se ga udeležite polnoštevilno!

Bratska hvala! Za velikodušen dar, ki ga je poklonil br. poslanec Benko, našemu novoustanovljenemu dijaškemu odseku, najpristrčnejša hvala! Dijaški odsek sokolskega društva M. Sobotica.

KMETIJSTVO

Tajniško poročilo za l. 1935 in delovni program za l. 1936 na plenarni seji srez. kmet. odbora, dne 4. t. m.

Poslovanje in dela sreskega kmetijskega odbora v pretečenem letu so razvidna že iz poročil g. predsednika in iz predloženega Vam obračuna za l. 1935. Stori se je kolikor se je dalo z določenimi zneski in delovnimi močmi, kolikor jih je bilo na razpolago. Obširni programi dela vseh teh let pomagati povsod, kjer je le mogoče, tako v živinoreji, pri poljedelstvu, sadjarstvu, pri kmetijskem pouku itd. so Vam tako znani, le žal, da vse ni bilo mogoče izvesti in povsod pomagati, ker se proračun vedno bolj krči in s tem tudi rezultati dela sreskega kmet. odbora, čeprav je pa dela samega vedno več. Pri izvajanju načrta se je sreski kmet. odbor pravilno držal precej točno od Vas lani odobrenega programa in proračuna, kot je iz obračuna razvidno.

Živinoreja: Glavno delo, a tudi glavne denarne postavke so pripadle ravno živinoreji, v preteklem letu pa še posebno, ker je bila zvezna živinorejska razstava, pa jo je bilo treba v čast sreza tembolj krepko podpreti. Razstava je pa tudi v vsakem oziru prav dobro uspela. Za razstavo so darovali: ministarstvo 10.000 Din, kralj. ban. uprava 26.000 Din, sres. kmet. odbor v M. Soboti 10.000 Din, sres. kmet. odbor Dol. Lendava 4.000 Din, sres. kmet. odbor Ljutomer 4.000 Din. Skupaj 54.000 Din. Poleg tega se je zopet podprlo nakup boljših plemenjakov, posebno originalcev iz Hrvatske, ter prispevalo za vzdrževanje starejših dobrih plemenjakov. Tako se je izdalo za živinorejo skoraj eno polovico vseh razpoložljivih sredstev. V srezu je 15. selek. društev. V l. 1935 novo-

ustanovljeni sta v Prosenjakovcih in Gederovcih. V rodovne knjige je 1267 vpisanih krav. Rodovniških plemenjakov je 22. Tetoviranih telet 312. Na jesenskem licencovanju je bilo imenovanih 225 bikov, od teh je 31% rodovniškega porekla.

Poljedelstvo: Tu se je nadaljevala akcija oskrbe čim več občin in društev s trijerji in travniškimi branami. Razmeroma visoka postavka je šla tudi za zgradbe in propagando za silose, ki bodo gotovo s časom se v srezu še bolj udomačili. Zgradilo se je v l. 1935 59 silosov z 509 m³ kubature. Gnojšč se je napravilo 17. Posredovalo se je pri nabavi: 1580 kg sem. pšenice, 800 kg sem. rži, 500 kg sem. krompirja. Umetnih travnikov se je napravilo 37,8 ha.

Kmetijsko šolstvo in pouk: Gojenjem na kmetijskih šolah se je prispevalo eno tretjino oskrbovalnine. 2 sta na kmet. šoli v Sv. Jurju in 1 na kmet. šoli na Grmu. Ta prispevek za posameznika se bo s prihodnjim letom sicer nekoliko znižal, zato bo pa treba lastno šolo v Rakičanu, na kateri se bo, kot je vsaj upanje, to leto začelo s poukom, tem krepkeje podpreti. Gospodinjstvo potovalni tečaj se je vršil v Gornji Lendavi, Dankovcih in M. Soboti. Čuyati bo treba, da ostane enkrat pridobljeni gosp. potovalni tečaj v srezu, ker se ti tečaji tod tako potrebnj, ter bi bilo pravilno in potrebno, da bi dala kr. banska uprava za lendavski srez posebno garnituro. Kmet. odbor je prispeval tudi za kmet. nadaljevalno šolstvo, ter za predavanja po srezu posebno iz živinozdravstva, kar je gotovo zelo važno.

Sadjarstvo: Glavni prispevki sadjarstvu so bili dodatek k naročinam za sadna drevesca in sicer za 2450 komadov, da so bila ta cenejša. Tudi se je prispevalo za nabavo 4 škropilnic. Ravno tu bo pa potrebno poseči globlje s propagando in prispevki, da se dvigne naše Goričko, katerega bodočnost bo le v sadjarstvu, saj se je v l. 1935 izvozilo iz sreza 160 vagonov sadja.

V celoti se je izdalo za gospodarske svrhe 74.400 Din, uprava je pa stala le 9.400 Din, kar gotovo ni mnogo. Podrobna uporaba razpoložljivih sredstev je pa razvidna iz obračuna samega.

(Se bo nadaljevalo.)

Sprejme se vajenec

za mizarsko obrt pri TOTH FRANC mizaru Murska Sobotica, Slovenska ul. 10.

Na prodaj je v Lončarovcih 11 orajov zemlje z hišo in gospodarskim poslopjem. Več se poizve pri lastniku HAC JOSIP-u Murska Sobotica, poleg živinskega placa.

KOLESARJI PAZITE!

NAJBOLJŠA KOLESA:
NAJCENEJŠA KOLESA:
NAJVEČJA IZBIRA:
DELI ZA KOLESA in:
GUME ZA KOLESA:

Pri ŠTIVAN-u

Vedno v največji izbiri,
po najnižji stalni ceni!

Naš program:

Mal zaluzek - VELIK PROMET.

Oglejte si naše zaloge, nabavajte cene brezobvezno, mi smo Vam na razpolago.

ŠTIVAN ERNEST, M. SOBOTA